

El llenguatge

Hispanoamericà

Es ben sabut que un bon nombre dels noms i adjectius usuals en el llenguatge col·loquial que acaben en o àtona, generalment pronunciada u són barbarismes dels quals prescindeix la llengua culta, que les formes bones que hi corresponen, si tenen la mateixa arrel, solen ésser mots aguts o bé plans acabats en e i, us, etc. Es el cas de formes com «giro», «polo», «mito», «havano», «basco», «navarro», «xino», «índio», «xileno», etc, usades en lloc de gir, pol, mite, havà, basc, navarrès, xinès, indi, xilè respectivament.

Sens dubte obeint a la coneixença d'aquest fet i amb el lloable propòsit d'evitar formes impròpies de la nostra llengua, ocorre actualment una tendència a rebutjar també les formes prefixades acabades en o àtona d'alguns adjectius, especialment gentilicis, que constitueixen el primer component d'un nom compost: «Els novel·listes hispà-americanos», «els pobles llatino-americanos», «un procés físic-químic», «les circumstàncies polític-socials». Els diccionaris i els capítols dels tractats gramaticals dedicats a la formació de mots indiquen clarament l'existència i la legitimitat d'aquestes formes prefixades que tenen alguns adjectius, acabades en o que s'obtenen generalment canviant en aquesta vocal la a final del femení, llevat d'uns quants gentilicis que tenen una forma prefixada peculiar: hispano, italo, franco, anglo, greco, germano, lusitano, etc. Cal eliminar, per tant, les reserves que aquestes formes prefixades puguin inspirar, i dir clarament els novel·listes hispanoamericanos, els pobles llatinoamericanos, un procés físic-químic... les circumstàncies polític-socials, etc. Notem que el primer component essent una forma prefixada resta invariable en el plural i el femení.

Alguna forma prefixada, com la que correspon a centre ha prescindit, si la formació del nou mot compost ha permès, de la vocal final. Diem, així, centreamericà, centreuropeu, centrafricà etc (i no «centroamerica», «centroeuropeu», etc, però menys encara «centre-america i «centre-europeu»). Però aquest component ha originat únicament adjectius. Cal dir, per tant, America central, Europa Central, etc, en lloc dels noms geogràfics obtinguts amb la forma prefixada.

Albert Jane